

ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ Β ΤΑΞΗΣ
2^ο Γυμνάσιο Μελισσίων
2018

Υπεύθυνες καθηγήτριες: Χριστοδούλου Μαρία, Ασημακοπούλου Δαμασκηγή

ΣΠΑΡΤΗ

ΜΥΣΤΡΑΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΗ

ΑΡΧΑΙΑ ΣΠΑΡΤΗ

Πρώτος βασιλιάς της ήταν ο Λέλεγας, ο οποίος απέκτησε δύο παιδιά το Μύλη και τον Πολυκάονα. Ο Πολυκάονας έγινε βασιλιάς της Μεσσηνίας. Στη Σπάρτη, τον Λέλεγα διαδέχτηκε ο Μύλης και το Μύλη ο Ευρώτας. Ο Ευρώτας είχε μια κόρη, τη Σπάρτη και σύζυγός της ήταν ο Λακεδαίμονας. Ο βασιλιάς έδωσε το όνομά του στη χώρα του. Για πρωτεύουσά του έχτισε μια πόλη, την οποία ονόμασε Σπάρτη, τιμώντας τη σύζυγό του. Έδωσε και στο μεγάλο βουνό που χώριζε τη χώρα του από τη Μεσσηνία το όνομα της μητέρας του, της Ταυγέτης.

Απόγονοι αυτών των προσώπων ήταν, σύμφωνα πάντα με την προφορική παράδοση, οι ήρωες του τρωικού κύκλου: Ελένη, Κλυταιμνήστρα, Δίοςκουροι και Πηνελόπη και ο Όμηρος μας διηγείται ότι η Σπάρτη έπαιξε σημαντικό ρόλο στον Τρωικό Πόλεμο με τον βασιλιά Μενέλαο.

Αργότερα κυριάρχησαν στην περιοχή οι Δωριείς. Ο Λυκούργος έδωσε και έβαλε τάξη στην πόλη συνθέτοντας τους νόμους της αλλά και τον τρόπο ζωής των ανθρώπων της. Η Σπάρτη αναδείχτηκε μεγάλη δύναμη σε τοπικό και σε πανελλήνιο επίπεδο γνωστή για τον αξιόμαχο στρατό της.

Κατά τους Περσικούς πολέμους η Σπάρτη ξεχώρισε από τις ελληνικές πόλεις με τη συμμετοχή της στη μάχη των Θερμοπυλών, με τον βασιλιά Λεωνίδα και στη μάχη των Πλαταιών.

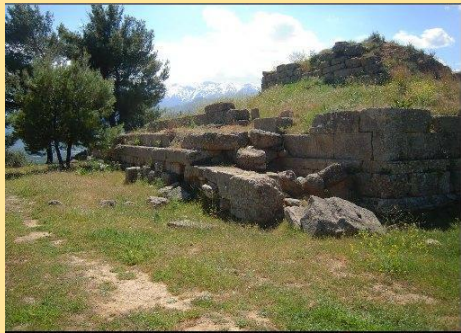
Ηγήθηκε της Πελοποννησιακής συμμαχίας και νίκησε τους Αθηναίους στον Πελοποννησιακό πόλεμο. Αργότερα η Σπάρτη έπεσε σε παρακμή μετά από μια συντριπτική ήττα του στρατού της από τους Θηβαίους του Επαμεινώνδα στη Μάχη των Λεύκρων.

Οι ελεύθεροι πολίτες της Σπάρτης ονομάζονταν όμοιοι και ασχολούνταν με τα πολιτικά και τη στρατιωτική εκπαίδευση. Την καλλιέργεια των κλήρων που ανήκαν στους όμοιους είχαν οι δούλοι του κράτους οι ειλωτες. Γι' αυτό και οι Σπαρτιάτες δεν πήγαιναν σε μακρινές εκστρατείες επειδή υπήρχε ο φόβος μήπως επαναστατήσουν οι ειλωτες. Δεν ακολούθησαν τον Μέγα Αλέξανδρο στην εκστρατεία του στην Ασία επειδή δεν πήγαιναν σε εκστρατείες αν δεν ήταν οι ίδιοι αρχηγοί. Ο Ηρόδοτος αφηγείται ότι οι Μακεδόνες κατάγονταν από τους Δωριείς και ήταν συγγενικό φύλο των Σπαρτιατών. Ωστόσο αυτό δεν είχε καμία σημασία. Μετά την κατάκτηση της Περσικής Αυτοκρατορίας, ο Αλέξανδρος έστειλε στην Αθήνα, στον Παρθενώνα 300 περσικές πανοπλίες με την ακόλουθη επιγραφή: «Αλέξανδρος γιος του Φιλίππου, και οι Έλληνες – πλην των Σπαρτιατών – από τους βαρβάρους που κατοικούν στην Ασία».

Το 146 π.Χ. η Ελλάδα κατακτήθηκε από τους Ρωμαίους. Κατά τη διάρκεια της ρωμαϊκής κατοχής η Σπάρτη ήταν γνωστή ως Λακεδαιμών ή Λακεδαιμονία και οι Σπαρτιάτες συνέχισαν τον τρόπο ζωής τους.

Αξιοθέατα στη σημερινή Σπάρτη

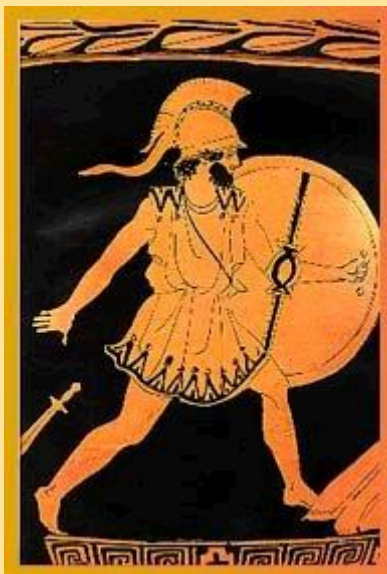
- Η αρχαία ακρόπολη
- Το ιερό της πολιούχου ή Χαλκιοίκου Αθηνάς
- Το ρωμαϊκό θέατρο
- Ο "τάφος του Λεωνίδα"
- Το ιερό της Ορθίας Αρτέμιδος
- Το Μενελάιο
- Το Αρχαιολογικό Μουσείο Σπάρτης
- Το Μουσείο Ελιάς και Ελληνικού Λαδιού

B4

Σταμάτογλου Δημήτρης, Στεργίου Χρήστος, Άκης Τσαγκάρης, Χατζή Αντωνία,
Χατζηπαντελή Αλεξάνδρα και Εμμανουήλ Χριστοφής

ΜΕΝΕΛΑΟΣ

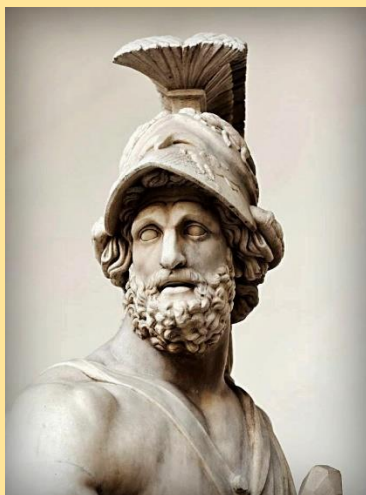

- Ο Μενέλαος ήταν αδελφός του Αγαμέμνονα και σύζυγος της Ωραίας Ελένης. Συχνά, αποκαλούνταν ως Ατρείδης, Πελοπίδης και Τανταλίδης.
- Ήταν γιος του Ατρέα και της Αερόπης, εγγονός του Πέλοπα και της Ιπποδάμειας.
- Ετυμολογία: Μενέλαος < μένος= οργή + λαός → "η οργή του λαού").
- Διεκδίκησε και κέρδισε μαζί με άλλους μνηστήρες ως σύζυγό του την Ελένη, κόρη του Τυνδάρεω ή του Δία. Τότε, ο Τυνδάρεως έδωσε το βασίλειό του στον Μενέλαο και την Ελένη.
- Για εννέα χρόνια έζησαν ειρηνικά.
- Από τον γάμο του Μενελάου και της Ελένης γεννήθηκε η Ερμιόνη.
- Ο Πάρης, γιος του βασιλιά της Τροίας Πριάμου, κατόπιν πρόσκλησης του Μενελάου επισκέφτηκε τη Σπάρτη.
- Μετά, όμως, από δέκα μέρες ο Μενέλαος αναγκάστηκε να μεταβεί στην Κρήτη για τον θάνατο του παππού του. Τότε, ο Πάρης καταπατώντας τον θεσμό της φιλοξενίας, βρήκε την ευκαιρία και άρπαξε την Ελένη μαζί με σκλάβες και θησαυρούς από το παλάτι του Μενέλαου και έφυγε για την Τροία.

*Η αρπαγή της Ελένης από τον Πάρη.
Ανάμεσά τους ο φτερωτός θεός έρωτας. Από
αρχαίο ελληνικό αγγείο.*

- Ο Μενέλαος ενημερώθηκε από τη θεά Ήριδα για την αρπαγή και επέστρεψε αμέσως στη Σπάρτη.
- Στη συνέχεια, αναχώρησε για τις Μυκήνες, όπου μαζί με τον αδελφό του Αγαμέμνονα, παρακίνησαν τον Νέστορα, τον Οδυσσέα, τον Αχιλλέα και τους υπόλοιπους μνηστήρες να ξεκινήσουν εκστρατεία κατά της Τροίας.
- Ο Μενέλαος καταφθάνει στην Τροία με εξήντα καράβια.
- Στην Ιλιάδα του Ομήρου εμφανίζεται ως δεινός πολεμιστής, οποίος έχει την προστασία της θεάς Αθηνάς και της Ήρας.
- Νικά σε μονομαχία τον Πάρη Στο πεδίο της μάχης καταφέρνει και σκοτώνει αρκετούς και υπερασπίζεται το νεκρό σώμα του Πατρόκλου.
- Στην τελική μάχη μπαίνει και αυτός στον Δούρειο Ίππο. Την ημέρα της καταστροφής της Τροίας παίρνει κρυφά την Ελένη και βρίσκουν καταφύγιο στα πλοία τους.
- Μετά το τέλος του Τρωικού πολέμου, ξεκινά το ταξίδι της επιστροφής μαζί με τον Νέστορα και τον Διομήδη.
- Ο Μενέλαος κέρδισε πολλά πλούτη και είχε μια πλούσια ζωή. Όμως, δεν απέκτησε κανένα γιο, ο οποίος θα κληρονομούσε το βασίλειό του και θα τον διαδεχόταν.
- Λίγο πριν τον θάνατό του νιώθει θλίψη, γιατί αναλογίζεται όλα τα βάσανα της ζωής του, τα βάσανα του αδερφού του και των συντρόφων του.
- Ήταν πρόθυμος να ανταλλάξει την περιουσία του, προκειμένου να επιστρέψουν στη ζωή οι σύντροφοί του.

B4

Ροσταδάκη Αφροδίτη, Σαλαπασίδη Μαρία, Τσομάνι Νεκτάριος, Χούρης Θανάσης, Χατζιωάννου Νίκος, Χωραφόπουλος Σπύρος

ΩΡΑΙΑ ΕΛΕΝΗ

Ήταν κόρη του Δία, σύζυγος του Μενέλαου, του βασιλιά της Σπάρτης και αιτία του Τρωικού πολέμου. Σύμφωνα με τη μυθολογία ήταν κόρη του Δία και της Λήδας, θνητός πατέρας της, φέρεται ο Τυνδάρεως, βασιλιάς του Άργους.

Όταν η πανέμορφη Ελένη έφθασε σε ηλικία γάμου, πολλοί βασιλείς απ' όλο τον αρχαίο ελληνικό κόσμο ήλθαν στο ανάκτορο του Τυνδάρεω, προσφέροντας πλούσια δώρα, προκειμένου να ζητήσουν το χέρι της. Η μεγάλη προσέλευση τόσων πολλών μνηστήρων φόβισε τον Τυνδάρεω. Συμπαραστάτης υπήρξε ο Οδυσσεάς ο οποίος πρότεινε την δέσμευση των μνηστήρων με ιερό όρκο ότι όχι μόνο θα σεβαστούν την επιλογή του μελλοντικού συζύγου αλλά και θα σπεύσουν σε οποιαδήποτε προσβολή δεχθεί. Η πρόταση αυτή έγινε αμέσως αποδεκτή και ο Τυνδάρεως κάλεσε τους μνηστήρες να δώσουν τον ιερό όρκο που έμεινε γνωστός ως ο "όρκος του Τυνδάρεω".

Τελικά ο Τυνδάρεως, επέλεξε για σύζυγο της κόρης του τον Μενέλαο. Ο Μενέλαος και η Ελένη βασίλευσαν εννέα χρόνια ήσυχα και απόκτησαν ένα παιδί την Ερμιόνη.

Αργότερα φτάνει στη Σπάρτη ο νεαρός πρίγκιπας Πάρις, γιος του βασιλιά της Τροίας, που ήρθε να ανταποδώσει την επίσκεψη που του είχε κάνει ο Μενέλαος. Ο Μενέλαος τον υποδέχθηκε με βασιλικές τιμές. Λίγες μέρες αργότερα άφησε εντολή στην Ελένη να φροντίζει τον καλεσμένο τους, γιατί ο ίδιος έπρεπε να πάει στην Κρήτη για να παραστεί στην κηδεία του παππού του. Η Ελένη με τον Πάρι έφυγαν νύχτα με τους θησαυρούς του Μενελάου και τις δούλες της Ελένης για την Τροία. Η Αφροδίτη, σύμφωνα με την υπόσχεση που του είχε δώσει, κανόνισε να νιώσουν δυνατό αμοιβαίο έρωτα κι έτσι ο Πάρις την πήρε με τη θέλησή της στην Τροία.

Η θεά Ίριδα ειδοποίησε τον Μενέλαο που επέστρεψε στη Σπάρτη και μετά αναχώρησε για τις Μυκήνες, ζητώντας από τον αδελφό του Αγαμέμνονα να συγκεντρώσει τους ηγεμόνες της Ελλάδας και τους παλιούς μνηστήρες της Ελένης, ώστε με τον στρατό και τον στόλο τους να πάρουν πίσω την Ελένη.

Με εξήντα καράβια έφθασε ο Μενέλαος στην Τροία. Προσπάθησε στην αρχή να βρει λύση διπλωματική αλλά οι Τρώες αρνήθηκαν κάθε συμβιβασμό και έτσι ξεκίνησε ο δεκαετής πόλεμος. Ύστερα από την πτώση της Τροίας η Ελένη και ο Μενέλαος γύρισαν στη Σπάρτη, μετά από περιπέτειες οχτώ χρόνων. Από τότε έζησαν ήσυχοι την υπόλοιπη ζωή τους.

Τρωικός πόλεμος και διαφορετικές εκδοχές

Ένας άλλος μύθος θέλει το Μενέλαο, μετά το τέλος του Τρωικού πολέμου, να καταπλέει στην Αίγυπτο και να συναντά την πραγματική Ελένη, που τη φιλοξενούσε ο βασιλιάς Πρωτέας. Η Ελένη για την οποία πολεμούσαν στην Τροία ήταν ένα ψεύτικο είδωλο.

Τον μύθο αυτό αναφέρει ο ποιητής Στησίχορος στην παλινωδία του, η οποία διασώζεται στο Φαίδρο του Πλάτωνα. Επίσης ο τραγικός ποιητής Ευριπίδης τον αναφέρει στην τραγωδία *Ελένη*, καθώς και ο ποιητής Γιώργος Σεφέρης στο ποίημα του "Ελένη".

Ελένη: Δευτερεύουσα θεότητα

Η Ωραία Ελένη απολάμβανε θεϊκές τιμές στην αρχαία Σπάρτη, όπου υπήρχαν δύο ναοί αφιερωμένοι σ' αυτήν. Επίσης λατρευόταν στο Άργος, στην Αρκαδία, στην Κόρινθο, στη Βοιωτία, στην Αθήνα, στη Θεσσαλία, στη Ρόδο, στην Ιταλία και στην αρχαία Αίγυπτο με τα αδέρφια της, τους Διόσκουρους.

Ο θάνατος της Ελένης

Ο Απολλόδωρος παραδίδει ότι η Ελένη μεταφέρθηκε στα Ηλύσια πεδία, όπου έζησε με τον Μενέλαο. Ο Ευριπίδης την είχε ανεβάσει στους ουρανούς με παρέμβαση του Απόλλωνα, που με προσταγή του Δία, σώζει την Ελένη από τα σπαθιά των δύο φίλων, Ορέστη και Πυλάδη, την υψώνει στους αιθέρες, όπου η Ελένη θα ζήσει αθάνατη δίπλα στα αδέρφια της τους Διόσκουρους, παραστέκοντάς τους στο έργο τους για την προστασία των ταξιδιωτών της θάλασσας.

Άλλοτε πάλι λέγεται ότι η Ιφιγένεια τη θυσίασε στην Ταυρίδα ή ότι η Θέτιδα τη σκότωσε στο ταξίδι της επιστροφής για να εκδικηθεί τον θάνατο του Αχιλλέα.

B4: Τροβά Ανέτα, Προφήτη Ήρια, Τζαλακώστα Φωτεινή, Τσαταλιός Μιχάλης, Χρυσανθόπουλος Σωκράτης

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΜΥΣΤΡΑ

Ο Μυστράς βρίσκεται στη Λακωνία, πέντε χιλιόμετρα βορειοδυτικά της Σπάρτης, σε ένα βραχώδη λόφο στους πρόποδες του Ταΰγετου. Η έρημη στις μέρες μας καστροπολιτεία ήταν μια λαμπρή και ισχυρή βυζαντινή πολιτεία.

Η ίδρυση του Μυστρά ακολούθησε την πρώτη άλωση της Κωνσταντινούπολης από τους Σταυροφόρους το 1204. Μετά το χώρισμα της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας, η Πελοπόννησος παραχωρήθηκε στη φράγκικη οικογένεια των Βιλλεαρδουίνων ιδρύοντας το Πριγκιπάτο της Αχαΐας και λίγα χρόνια αργότερα, το 1249, ο Φράγκος πρίγκιπας Γουλιέλμος Β΄ Βιλλεαρδουίνος έχτισε το κάστρο του Μυζηθρά ή Μυστρά - όπως είναι σήμερα γνωστό - στην κορυφή του ομώνυμου λόφου. Η ονομασία προέρχεται ετυμολογικά από το τυρί, λόγω του σχήματος του βουνού ή από το επάγγελμα του ιδιοκτήτη του λόφου.

Η ασφάλεια, που παρείχε ο λόφος, λόγω της φυσικής οχυρωματικής του, προκάλεσε τη μετακίνηση των πολιτών της Σπάρτης γύρω από το κάστρο. Ο Μυστράς εξελίχθηκε σε σημαντικότατο αστικό κέντρο και η πόλη διαμορφώθηκε σε τρία επίπεδα. Στο κάστρο της κορυφής, στην Πάνω Χώρα στην οποία ήταν τα αρχοντικά και στην Κάτω Χώρα που κατοικούσε η μεσαία τάξη.

Κατά τα μέσα του 14ου αιώνα ο Μυστράς αναδείχθηκε σε έδρα του Δεσποτάτου του Μορέως. Για τα επόμενα 150 χρόνια αποτέλεσε κέντρο της πολιτικής και πολιτιστικής ζωής.

Το 1449, ο Κωνσταντίνος Παλαιολόγος, στέφθηκε αυτοκράτορας του Βυζαντίου μέσα στην Μητρόπολη του Μυστρά, ο οποίος έμελλε να αποτελέσει και τον τελευταίο Βυζαντινό Αυτοκράτορα και να σκοτωθεί στην πολιορκία και άλωση της Κωνσταντινούπολης από τους Τούρκους το 1453. Το 1460 ο Μυστράς παραδόθηκε στους Τούρκους από τον αδελφό του Κωνσταντίνου, το Δημήτριο Παλαιολόγο. Την περίοδο 1687-1715 πέρασε στα χέρια των Βενετών.

Στην επανάσταση του 1821 η συμμετοχή του Μυστρά είναι σημαντική. Το 1825 λεηλατήθηκε από τους Αιγυπτίους του Ιμπραήμ και από τότε βαθμιαία εγκαταλείφθηκε και ιδρύθηκε ο νέος Μυστράς, το σημερινό ομώνυμο χωριό στους πρόποδες του λόφου.

Το 1834 ο βασιλιάς Όθωνας ίδρυσε την πόλη της Σπάρτης και τότε οι κάτοικοι του Μυστρά μετακινήθηκαν προς τη νέα πόλη. Οι τελευταίοι κάτοικοί του θα εγκαταλείψουν την καστροπολιτεία το 1953. Το 1989, ο Μυστράς εντάχθηκε στον Κατάλογο Μνημείων Παγκόσμιας Πολιτιστικής Κληρονομιάς της Unesco.

B1: Κατερίνα Αλεξάκη, Σοφία Αναστασίου, Μπρίνα Ανδριοπούλου, Κάλια Ζάρρα, Γιώτα Καραμούντζου

ΜΥΣΤΡΑΣ

Βυζαντινή καστροπολιτεία της Πελοποννήσου, πρωτεύουσα του Δεσποτάτου του Μυστρά. Σήμερα είναι ερειπωμένη, αλλά έχουν αποκατασταθεί ορισμένα παλάτια και εκκλησίες. Το 1249 ο Γουλιέλμος Β' Βιλλεαρδουίνος έκτισε το κάστρο του Μυστρά στην ανατολική πλευρά του Ταυγέτου, στην κορυφή του υψώματος, το οποίο είναι φυσικό οχυρό και είχε στρατηγική σημασία. Βρίσκεται 6 χιλιόμετρα μακριά από τη Σπάρτη. Η διάταξη της καστροπολιτείας είναι χωρισμένη σε τρεις ζώνες: την Άνω, Κάτω και Έξω Χώρα. Επίσης υπάρχει και ακρόπολη στην κορυφή.

Στην Άνω Χώρα υπάρχουν τα παλάτια των δεσποτών, ένα συγκρότημα κτιρίων κτισμένο σε φυσικό πλάτωμα με ελεύθερο χώρο για την πλατεία και περιβάλλεται με τείχη για λόγους προστασίας. Τα σημαντικότερα κτίρια είναι η πτέρυγα των Καντακουζηνών, που χτίστηκε από τον Δεσπότη Μανουήλ Καντακουζηνό τον 14^ο αιώνα και η πτέρυγα των Παλαιολόγων που χτίστηκε στις αρχές του 15^{ου} αιώνα. Επίσης, υπάρχουν οικίες, παρεκκλήσια και ναοί.

Η Κάτω Χώρα είναι οχυρωμένη με περίβολο και αποτελείται από οικίες και αρχοντικά σπίτια, όπως οι οικίες του Λάσκαρη και του Φραγκόπουλου, μοναστήρια και ναοί όπως η Μητρόπολη, δηλαδή ο ναός του Αγίου Δημητρίου.

Η έξω Χώρα αποτελείται από ελάχιστα αρχιτεκτονήματα στους πρόποδες του λόφου.

Βασικό στοιχείο της βυζαντινής πόλης ήταν η ύπαρξη ενός συστήματος οχύρωσης.

B1

Ανδρέου Ιωάννης, Άνθιμος Αργύρης, Βλησίδης Δημήτρης, Σκευής Κωστής

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΕΜΙΣΤΟΣ-ΠΛΗΘΩΝ

Ο Γεώργιος Γεμιστός-Πλήθων γεννήθηκε στην Κωνσταντινούπολη το 1355. Μοθήθηκε στην πλατωνική και νεοπλατωνική σκέψη και ήρθε σε επαφή με το πνεύμα της ανεξιθρησκείας. Μαθήτευσε κοντά στον Ελισσαίο. Ο Πλήθων βρέθηκε στον Μυστρά μετά το 1393, όταν οι ιδέες του άρχισαν να γίνονται στόχος κάποιων συντηρητικών από το Πατριαρχείο Κωνσταντινούπολης. Τον φιλοξένησε ο φίλος του αυτοκράτορας Μανουήλ Β΄ Παλαιολόγος. Στο Δεσποτάτο του Μυστρά ολοκλήρωσε τις αντιλήψεις του, έγραψε τα περισσότερα έργα του, ίδρυσε φιλοσοφική σχολή, δίδαξε και προσπάθησε να υλοποιήσει τις κοινωνικές του απόψεις. Μαθητές του ήταν ο Βησσαρίων ο Τραπεζούντιος και ο Γεννάδιος

Σχολάριος. Οι δεσπότες του Μυστρά Θεόδωρος Α΄, Θεόδωρος Β΄ και Κωνσταντίνος ΙΑ΄ Παλαιολόγος, ζητούσαν την γνώμη του για διάφορα θέματα.

Πήρε μέρος στη Σύνοδο της Φλωρεντίας, για την ένωση των Εκκλησιών της Ανατολής και της Δύσης, συνόδευσε τον αυτοκράτορα Ιωάννη Η΄ Παλαιολόγο στην Ιταλία και έφερε σε επαφή τους πνευματικούς ανθρώπους της Δύσης με την κλασική φιλοσοφία και ειδικότερα με τον Πλάτωνα. Η προσωπικότητα, η μόρφωση και η ευγλωττία του Πλήθωνα εντυπωσίασε τους Ιταλούς ανθρωπιστές. Πέθανε υπέργηρος από φυσικά αίτια στον Μυστρά το 1452. Το 1466 Ιταλοί θαυμαστές του πήραν τα οστά του και τα μετέφεραν στο Ναό των Μαλατέστα στο Ρίμινι όπου βρίσκονται μέχρι σήμερα.

ΕΡΓΑ ΤΟΥ

Φιλοσοφικά – ιστορικά – αστρονομικά - γεωγραφικά – γραμματικά – ρητορικά - μουσικά.

Έγραψε υπομνήματα για την πολιτική κατάσταση στο δεσποτάτο του Μυστρά και μελέτησε αναλυτικά το έργο του αρχαίου γεωγράφου Στράβωνα. Πίστευε στη σφαιρικότητα της γης και συνέταξε μια πραγματεία με τίτλο «Περί σχήματος της Γης».

Β1

Καλόγηρη Ευτοχία

Κατσιπουλάκη Ευγενία

Καλπατζή Δέσποινα

Καψιάνη Αργυρώ

ΕΚΚΛΗΣΙΕΣ ΜΥΣΤΡΑ

Άγιος Δημήτριος – Μητρόπολη

Ο ναός του Αγίου Δημητρίου ιδρύθηκε πιθανότατα από τον Μητροπολίτη Ευγένιο γύρω στο 1270. Πρόκειται για τον παλιότερο ναό στο Μυστρά, που από την ανοικοδόμησή του έως και τα πρώτα χρόνια μετά την απελευθέρωση της Ελλάδας από τους Τούρκους αποτέλεσε τον Μητροπολιτικό ναό της πόλης και έδρα του Μητροπολίτη Λακεδαιμονίας. Στο ναό αυτό έγινε το 1449, κατά την παράδοση, η στέψη του τελευταίου αυτοκράτορα του Βυζαντίου, Κωνσταντίνου ΙΑ΄ Παλαιολόγου, μέχρι τότε Δεσπότη του Μυστρά.

Ο αρχιτεκτονικός τύπος του ναού ήταν αρχικά αυτός της τρίκλιτης βασιλικής. Τον 15ο αιώνα, ο μητροπολίτης Μαθαίος προσπάθησε να προσαρμόσει το σχέδιο της εκκλησίας στο πρότυπο του Αφεντικού (Οδηγήτριας). Έτσι πρόσθεσε και δεύτερο όροφο με πέντε τρούλους, από τους οποίους ο κεντρικός στηριζόταν σε τέσσερις πεσσούς. Αυτοί, με τη σειρά τους, μετέφεραν το βάρος τους στις δύο κιονοστοιχίες του ισόγειου. Ο Άγιος Δημήτριος, μετά από αυτές τις αλλαγές, πήρε τη μορφή τρίκλιτης βασιλικής στο ισόγειο και ναού σταυροειδούς εγγεγραμμένου με τρούλο στον όροφο. Η μετατροπή έγινε πρόχειρα κι αλλοίωσε τις αναλογίες αλλά και το ζωγραφικό διάκοσμο του μνημείου.

Άγιοι Θεόδωροι

Κτίστηκαν λίγο πριν το 1296 από τους μοναχούς Δανιήλ και Παχώμιο. Ανήκουν στον αρχιτεκτονικό τύπο του οκταγωνικού ναού. Ο μεγάλος τρούλος στηρίζεται όχι σε τέσσερα αλλά σε οκτώ σημεία, που διαγράφουν ένα νοητό οκτάγωνο. Μέσα κι έξω από το ναό υπάρχουν πολλοί τάφοι.

Ευαγγελίστρια

Ιδρύθηκε ανάμεσα στα έτη 1390-1410 σε δίστυλο σταυρικό ρυθμό. Από τις τοιχογραφίες του ναού σώζονται δυστυχώς λίγα δείγματα. Η τεχνοτροπία των παραστάσεων κινείται στα πλαίσια της παλαιολόγειας ζωγραφικής.

B1

Γιώργος Ανδριανάκος
Γιάννης Ανδριανάκος
Χάρης Δανδουλάκης
Ευθύμης Γαλανόπουλος

ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΑ ΜΥΣΤΡΑ

Ιερά Μονή Παντάνασσας

Το Καθολικό της Μονής, η εκκλησία της Παντάνασσας, είναι το τελευταίο μεγάλο βυζαντινό εκκλησιαστικό έργο στον Μυστρά. Ιδρυμένη το 1428 από τον Ιωάννη Φραγκόπουλο. Στο ισόγειο ο ρυθμός είναι βασιλική και στο υπερώο πεντάτρουλη σταυρική εκκλησία, με έναν έκτο τρούλο στο νάρθηκα και έναν ακόμη στη στοά. Στην αυλή υψώνεται ένα θαυμάσιο τετραώροφο κωδωνοστάσιο, Η εκκλησία διατηρεί το ζωγραφικό της διάκοσμο, εκτός του τρούλου, σε σχετικά καλή κατάσταση.

Ιερά Μονή Παναγίας Περιβλέπτου

Κτίστηκε κατά τα μισά του 14ου αιώνα από τον πρώτο Δεσπότη του Μοριά, Μανουήλ Καντακουζηνό και τη σύζυγό του Ισαβέλλα de Lusignan. Ανήκει στον αρχιτεκτονικό τύπο του δίστυλου σταυροειδούς εγγεγραμμένου ναού με τρεις πενταγωνικές εξωτερικά αγίδες στο Ιερό και είσοδο στη βόρεια πλευρά.

Ιερά Μονή Αγίας Σοφίας

Ιδρύθηκε το 1365 ως καθολικό μεγάλης μονής από τον Μανουήλ Καντακουζηνό. Αρχιτεκτονικά ανήκει στο δικιόνιο τύπο, μια παραλλαγή του σταυροειδούς με τρούλο ενώ ένα ψηλό τριώροφο καμπαναριό στέκει δίπλα της.

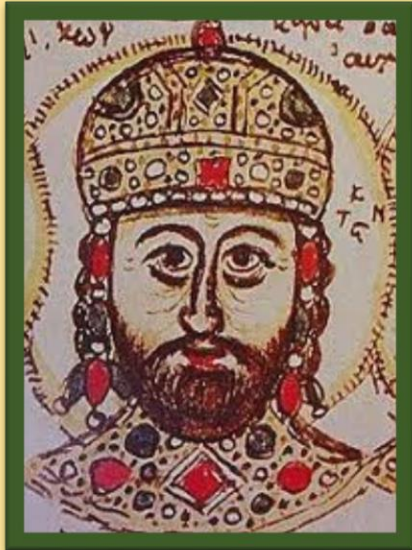
Ιερά Μονή Οδηγήτριας

Ο ναός είναι γνωστός ως «Αφεντικό», ο οποίος ήταν αφιερωμένος στην Παναγία Οδηγήτρια και ανήκει στο οικοδομικό συγκρότημα της Μονής Βροντοχίου. Το καθολικό της μονής τοποθετείται περί το 1310 και αποδίδεται στον μοναχό Παχώμιο.

B1

Αντονέλου Κωνσταντίνα, Γλύνης Ορέστης, Αρμπιλιά Ηλέκτρα, Κεδικγιάννη Ξανθίπη, Δεληγιάννη Ναταλία

Κωνσταντίνος ΙΑ Παλαιολόγος

Γεννήθηκε στις 8 Φεβρουαρίου του 1405 στην Κωνσταντινούπολη και ήταν το όγδοο από τα δέκα παιδιά του Μανουήλ Β΄ Παλαιολόγου και της Ελένης Δραγάση.

Πέρασε το μεγαλύτερο μέρος της παιδικής του ηλικίας στην Κωνσταντινούπολη και εκπαιδεύτηκε στο κυνήγι, την ιππασία και την πολεμική τέχνη.

Σε ηλικία 24 ετών διοίκησε με τα αδέρφια του το Δεσποτάτο του Μυστρά. Διακρίθηκε για την αποφασιστικότητα και τις διοικητικές του ικανότητες. Στέφθηκε αυτοκράτορας στον

Μυστρά στις 6 Ιανουαρίου 1449 και έφυγε για την Κωνσταντινούπολη που την πολιορκούσαν οι Οθωμανοί. Η βασιλεία του κράτησε τέσσερα χρόνια, τέσσερις μήνες και εικοσιτέσσερις ημέρες.

Παντρεύτηκε δύο φορές και χήρεψε. Για τον θάνατό του στις 29 Μαΐου 1453 υπάρχουν διάφορες εκδοχές. Μια πηγή αναφέρει ότι σκοτώθηκε μαχόμενος κοντά στην Πύλη του Αγίου Ρωμανού, ή στη Χρυσή Πύλη. Άλλη πηγή υποστηρίζει ότι διέφυγε. Ο αρχιεπίσκοπος Λεονάρδος της Χίου αναφέρει πως ο Κωνσταντίνος ζήτησε από τους αξιωματούχους του να τον σκοτώσουν κι επειδή όλοι αρνήθηκαν ανακατεύτηκε μέσα στο γενικό μακελειό και σκοτώθηκε από τους Οθωμανούς.

B2

Κάνδια Ελένη-Ευαγγελία

Κουρουνάκης Ορέστης

Εξάρχου Αθανάσιος

Μώκου Δέσποινα

Ζέρβος Νίκος

Κοσιά Μαρία

ΑΛΩΣΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΗΣ 1204

Μετά την αποτυχία της τρίτης Σταυροφορίας το 1189 με 1192, για την κατάληψη των Αγίων Τόπων, το ενδιαφέρον των δυτικοευρωπαίων ατόνησε. Το ενδιαφέρον για μια νέα σταυροφορία ανακίνησε ο πάπας Ιννοκέντιος Γ' το 1198. Στην αρχή συνάντησε τη γενική αδιαφορία των εστεμμένων της Ευρώπης, που είχαν τα δικά τους προβλήματα να επιλύσουν. Τον επόμενο χρόνο, πείσθηκαν να συγκροτήσουν ένα εκστρατευτικό σώμα, με επικεφαλής τον Κόμη Τιμπό της Καμπανίας.

Ο Τιμπό πέθανε τον επόμενο χρόνο και αρχηγός της Δ' Σταυροφορίας ανακηρύχθηκε ο ιταλός κόμης Βονιφάτιος ο Μομφερατικός. Το σχέδιο προέβλεπε τη συγκέντρωση των Σταυροφόρων στη Βενετία και από εκεί θα κατευθύνονταν στην Αίγυπτο, όπου θα άρχιζαν τις στρατιωτικές επιχειρήσεις, με σκοπό την κατάληψη της Ιερουσαλήμ.

Τη δύναμη των Σταυροφόρων συγκροτούσαν 33.500 άνδρες και 4.500 άλογα και την ολοκλήρωση της αποστολής τους στην Αίγυπτο ανέλαβαν έναντι ανταλλαγμάτων οι Ενετοί το 1200. Ζήτησαν 85.000 αργυρά μάρκα, τα μισά εδάφη που θα κατακτούσαν οι Σταυροφόροι και προθεσμία ενός έτους για τις ετοιμασίες της φιλόδοξης εκστρατείας.

Το 1201 το μεγαλύτερο μέρος των Σταυροφόρων έφθασε στη Βενετία. Όμως, οι ηγέτες τους δεν τήρησαν τη συμφωνία και μόλις και μετά βίας συγκέντρωσαν 51.000 αργυρά μάρκα. Οι Ενετοί εξοργίσθηκαν και τους φυλάκισαν στο νησάκι Λίντο, έως ότου αποφασίσουν για την τύχη τους. Ο γηραιός δόγης Ερρίκος Δάνδολος αποφάσισε να εκμεταλλευτεί την περίσταση και να χρησιμοποιήσει τους Σταυροφόρους για τους δικούς του σκοπούς. Ο δόγης πρότεινε στους αρχηγούς τους να επιτεθούν πρώτα στο λιμάνι της Ζάρας στη σημερινή Κροατία, προκειμένου να ξεπληρώσουν τα χρέη τους.

Ο στόλος των Ενετών και Σταυροφόρων έφθασε προ των τειχών της Κωνσταντινούπολης στις 23 Ιουνίου του 1203. Οι νεοφερμένοι έμειναν κατάπληκτοι από όσα έβλεπαν τα μάτια τους. Δεν μπορούσαν να φαντασθούν ότι υπήρχε στον κόσμο τόσο οχυρή πόλη. Είδαν τα υψηλά τείχη, τους ισχυρούς πύργους, τα θαυμαστά παλάτια, τις μεγάλες εκκλησίες, που ήταν τόσες πολλές

ώστε κανείς δεν θα το πίστευε αν δεν τις έβλεπε με τα μάτια του. Το μήκος της, το πλάτος της, έδειχναν πως ήταν βασιλεύουσα.

Αυτά έγιναν από την πλευρά των Φράγκων. Οι ίδιοι οι Βυζαντινοί δεν έκαναν τίποτα για να τους αποτρέψουν. Το αντίθετο. Τους ενθάρρυναν να έρθουν και να στρατοπεδεύσουν έξω από τη Βασιλεύουσα και ο ανταγωνισμός για την εξουσία και τον θρόνο ανάμεσα σε δύο διεκδικητές της δυναστείας των Αγγέλων, τον Αλέξιο Άγγελο και τον θείο του που ανέτρεψε τον πατέρα του Ισαάκιο Β, τον Αλέξιο Γ Άγγελο, ήταν καθοριστικός. Και όταν τα πράγματα ξεπέρασαν τα όρια και άρχισαν να μιλάνε τα όπλα, οι πανοπλίες, τα βέλη και τα σπαθιά, οι Βυζαντινοί δεν κράτησαν τις θέσεις τους στα θεοδοσιανά άπαρατα τείχη αλλά υποχώρησαν τρέχοντας.

Στις 12 Απριλίου 1204, οι Σταυροφόροι πραγματοποίησαν την τελική τους έφοδο κατά της Κωνσταντινούπολης, βοηθούμενοι και από τον καλό καιρό. Για τρεις μέρες οι «Στρατιώτες του Χριστού» επιδόθηκαν σε παντός είδους βανδαλισμούς και φρικαλεότητες. Δεν δίστασαν να βεβηλώσουν ακόμη και ιερούς χώρους. Όταν ο Πάπας έμαθε για τις πράξεις των Σταυροφόρων εξέφρασε την ντροπή του.

Από το 1204 και μετά το Βυζάντιο καταστράφηκε οικονομικά και πληθυσμιακά συρρικνώθηκε. Το εμπόριο και οι πρώτες ύλες πέρασαν στα χέρια των Δυτικών, ενώ έχανε τη μία μετά την άλλη τις επαρχίες του που έπεφταν πια στα χέρια των Σελτζούκων και των Οθωμανών.

B3

Ελένη Πανοπούλου, Σεμίνα Μπουρνιά, Ραφαέλα Νευραδάκη,
Γεωργία Παπαδερού, Χρυσούλα Παναγιώτου, Δήμητρα Παναγιώτου

ΑΛΩΣΗ ΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΗΣ (1453)

Η Άλωση της Κωνσταντινούπολης πραγματοποιήθηκε όταν ήταν αυτοκράτορας ο Κωνσταντίνος ΙΑ' Παλαιολόγος και αρχηγός του Οθωμανικού στρατού ο σουλτάνος Μωάμεθ Β'. Η πολιορκία άρχισε στις 6 Απριλίου έως την Τρίτη, 29 Μαΐου 1453. Η άλωση της Κωνσταντινούπολης σήμανε και το τέλος της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας.

Οι αντίπαλοι ηγέτες

Μωάμεθ Β

Ο Μωάμεθ Β' ήταν είκοσι ενός ετών, σκληροτράχηλος, φιλοπόλεμος, κατείχε και τα χαρίσματα του στρατηγού, του πολιτικού και του οργανωτή. Η επιθυμία να κατακτήσει την Κωνσταντινούπολη είχε γίνει έμμονη ιδέα για τον νεαρό σουλτάνο: διασώζεται ότι έμενε άπνους για συνεχείς νύχτες, χαράσσοντας στο χαρτί το σχέδιο της πόλης και σημειώνοντας τα σημεία που μπορούσαν να προσβληθούν ευκολότερα. Αφού αποφάσισε να δώσει το τελικό χτύπημα στην Πόλη, ο Μωάμεθ άρχισε να εργάζεται με εξαιρετική προσοχή. Πρώτα έκτισε, στα βόρεια της πόλης, στις ευρωπαϊκές ακτές του Βοσπόρου, στο πιο στενό σημείο του, ένα ισχυρό φρούριο, το Ρούμελι Χισάρ και εμπόδιζε την θαλάσσια επικοινωνία της Κωνσταντινούπολης με τα λιμάνια του Εύξεινου πόντου, στερώντας έτσι πολύτιμες ενισχύσεις και εφόδια για την πόλη.

Κωνσταντίνος ΙΑ Παλαιολόγος

Ο Κωνσταντίνος ΙΑ' κατέβαλε γενναϊόδωρες προσπάθειες να περισώσει την Αυτοκρατορία. Ο ίδιος ως χαρακτήρας διακρινόταν για την ενεργητικότητα και την ανδρεία του. Μετέφερε στην πόλη όλες τις ποσότητες σιτηρών που ήταν δυνατόν να συγκεντρωθούν και επισκεύασε τα τείχη της πόλης. Έκλεισε την είσοδο του Κεράτιου κόλπου με βαριά αλυσίδα. Ο Αυτοκράτορας στράφηκε για βοήθεια και προς τα κράτη της Δύσης.

Η Αναμέτρηση

Τα πρώτα οθωμανικά αποσπάσματα έκαναν την εμφάνιση τους στις 2 Απριλίου, ενώ ολόκληρο το στράτευμα έφτασε σταδιακά έξω από τα τείχη της πόλης έως στις 5 Απριλίου. Την ίδια ημερομηνία έφτασε και ο σουλτάνος με τις τελευταίες μονάδες και αμέσως απέκλεισε την πόλη από στεριά και θάλασσα. Στις 22 Απριλίου, ο στόλος των Τούρκων κατάφερε να διεισδύσει εντός του Κεράτιου κόλπου με τη βοήθεια μιας ξύλινης εξέδρας.

Ο συνεχής βομβαρδισμός της πόλης εξάντλησε εντελώς τον πληθυσμό. Άντρες, γυναίκες, παιδιά, ιερείς, μοναχοί προσπαθούσαν να αποκαταστήσουν τις πολυάριθμες ρωγμές του τείχους που προκαλούσαν τα κανόνια του Μωάμεθ.

Στις 21 Μαΐου, ο σουλτάνος έστειλε πρέσβη στην Κωνσταντινούπολη. Ζητούσε την παράδοση της πόλης με την υπόσχεση να επιτρέψει στον Αυτοκράτορα και σε όσους το επιθυμούσαν να φύγουν με τα υπάρχοντά τους. Επίσης, θα αναγνώριζε τον Κωνσταντίνο ως ηγεμόνα της Πελοποννήσου. Ο αυτοκράτορας και οι άρχοντες της Πόλης αρνήθηκαν την πρόταση του Μωάμεθ και πολέμησαν ηρωικά με ελάχιστες δυνάμεις απέναντι στον πολυάριθμο στρατό των Οθωμανών. Στις 29 Μαΐου του 1453 η Βασιλεύουσα έπεσε στα χέρια των Οθωμανών, ο Κωνσταντίνος σκοτώθηκε όπως και πολλοί άλλοι υπερασπιστές. Ακολούθησαν λεηλασίες, καταστροφές και βεβηλώσεις ιερών χώρων.

B3

Πετούση Ιωάννα

Μαρινοπούλου Δανάη

Πετούση Ελπίδα

Κόκκα Αγγελική

Ευθυμιοπούλου Δωροθέα

Σταύρο Αιμίλιο

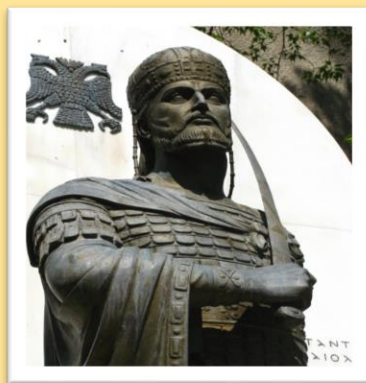
ΜΑΡΜΑΡΩΜΕΝΟΣ ΒΑΣΙΛΙΑΣ

Ο θρύλος του Μαρμαρωμένου Βασιλιά και της Κόκκινης Μηλιάς μοιάζει με ένα συναρπαστικό παραμύθι που άντεξε στον χρόνο και μεταφέρεται από γενιά σε γενιά, φθάνοντας μέχρι και τις μέρες μας. Ο θρύλος πως τελικά δεν πέθανε ο βασιλιάς και πως θα επέστρεφε υπήρχε από τα πρώτα χρόνια της Άλωσης.

Με βάση τον θρύλο, όταν ο βασιλιάς περικυκλώθηκε από τους Τούρκους, ένας άγγελος του Κυρίου, αφού τον μαρμάρωσε, τον έκρυψε σε μια σπηλιά. Ο “Μαρμαρωμένος Βασιλιάς” παραμένει στην σπηλιά εδώ και αιώνες μέχρι “το πλήρωμα του χρόνου”, ώσπου ο άγγελος του Κυρίου να τον φέρει πίσω στην ζωή και να του επιστρέψει το σπαθί του για να διώξει τους Τούρκους από την Κωνσταντινούπολη και να τους κυνηγήσει μέχρι την Κόκκινη Μηλιά. Στην μάχη που πρόκειται να γίνει οι Τούρκοι θα ηττηθούν.

Ο θρύλος, μας πληροφορεί ακόμα, πως οι Τούρκοι αναζητούν την σπηλιά του Μαρμαρωμένου Βασιλιά και όταν την βρουν, θα προσπαθήσουν να χτίσουν την είσοδο, έτσι ώστε να μην μπορέσει να δραπετεύσει. Όμως οι προσπάθειες τους είναι άσκοπες, καθώς ο άγγελος προστατεύει τον Μαρμαρωμένο Βασιλιά και περιμένει την εντολή του Κυρίου για να τον ξυπνήσει.

B2

Δουκέλλη Μαριάνθη

Κώστογλου Παναγιώτα

Κυράζι Αουρέλα

Θεοδορίδου Νεφέλη Κοσμίδη Αλκηστη και Μακρίδη Μπριγκίτε

Ο ΜΑΡΜΑΡΩΜΕΝΟΣ ΒΑΣΙΛΙΑΣ

Έστειλα δυο πουλιά στην Κόκκινη Μηλιά
που λένε τα γραμμένα,
το `να σκοτώθηκε, τ' άλλο λαβώθηκε
δε γύρισε κανένα.

Για τον μαρμαρωμένο βασιλιά
ούτε φωνή, ούτε λαλιά.
τον τραγουδάει όμως στα παιδιά,
σαν παραμύθι η γιαγιά.

Έστειλα δυο πουλιά στην Κόκκινη Μηλιά
που λένε τα γραμμένα,
το `να σκοτώθηκε, τ' άλλο λαβώθηκε
δε γύρισε κανένα.

Έστειλα δυο πουλιά στην Κόκκινη Μηλιά,
δυο πετροχελιδόνια,
μα κει εμμείνανε κι όνειρο γίνανε
και δακρυσμένα χρόνια.

Για τον μαρμαρωμένο βασιλιά
ούτε φωνή, ούτε λαλιά.
τον τραγουδάει όμως στα παιδιά,
σαν παραμύθι η γιαγιά.

Στίχοι: Πυθαγόρας
Μουσική: Απόστολος Καλδάρας

B2

Έκτορας Κεστρίτσαλης

Βαγγέλης Μαρκούδης

Κωνσταντίνος Μανωλάς

Λουκιανός Ρίζος

Ιάσοντας Ιερωνυμάκης

Ντέμη Κωστούρου

ΘΡΥΛΟΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΛΩΣΗ ΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΗΣ

Ο θρύλος της Κερκόπορτας

Στην Κωνσταντινούπολη, κοντά στο Παλάτι του Κωνσταντίνου Ζ' Πορφυρογέννητου υπήρχε μια μικρή πόρτα. Η μισή ήταν κάτω από το επίπεδο του εδάφους και λεγόταν Κερκόπορτα ή πύλη του κίρκου, επειδή οδηγούσε σε ένα ιπποδρόμιο (circus) έξω από τα τείχη. Κατά την παράδοση, από αυτήν εισήλθαν πιθανόν από εσωτερική προδοσία στην Πόλη οι γενίτσαροι κατά τη μεγάλη έφοδο στις 29 Μαΐου 1453, διασπώντας έτσι την άμυνα των πολιορκούμενων και προκαλώντας την Αλωση της Κωνσταντινούπολης

Ο παπάς της Αγια-Σοφιάς

Σύμφωνα λοιπόν με εκκλησιαστικές δοξασίες, την ώρα που μπήκαν οι Τούρκοι στην Αγια-Σοφιά δεν είχε τελειώσει ακόμα η λειτουργία. Ο παπάς που έκανε τη λειτουργία πήρε αμέσως το Αγιο Δισκοπότηρο και μπήκε σε μια πόρτα η οποία σφραγίστηκε αμέσως. Όπως αναφέρεται στις παραδόσεις, είναι θέλημα Θεού να ανοίξει μόνη της η πόρτα όταν επιστρέψει η Κωνσταντινούπολη στους Βυζαντινούς και να βγει από εκεί ο παπάς, να τελειώσει τη λειτουργία.

Τα μισοτηγανισμένα ψάρια

Την ημέρα που έπεσε η Πόλη ένας γέροντας τηγάνιζε ψάρια, και όταν του είπαν «Εάλω η Πόλις», είπε πως για να πιστέψει πως έπεσε η Πόλη, έπρεπε να βγουν τα ψάρια από το τηγάνι. Και σύμφωνα με τις δοξασίες έτσι έγινε, με τον γέροντα μάλιστα να «προφητεύει» πως όταν φύγουν οι Οθωμανοί από την Κωνσταντινούπολη, θα ολοκληρωθεί το τηγάνισμα των ψαριών που είναι τηγανισμένα μόνο από την μία τους πλευρά.

Η Αγία Τράπεζα της Αγια-Σοφιάς

Την μέρα που πάρθηκε η Πόλη, έβαλαν σ' ένα καράβι την Αγία Τράπεζα της Αγια-Σοφιάς, να την πάει στην Φραγκιά, για να μην πέσει στα χέρια των Τούρκων. Εκεί όμως στη θάλασσα του Μαρμαρά άνοιξε το καράβι και η Αγία Τράπεζα βούλιαξε στον πάτο. Στο μέρος εκείνο η θάλασσα είναι λάδι, όση θαλασσοταραχή και κύματα κι αν είναι γύρω. Και το γνωρίζουν το μέρος αυτό από τη γαλήνη, που είναι πάντα εκεί, και από την ευωδία που βγαίνει. Πολλοί μάλιστα αξιώθηκαν να την δουν στα βάθη της θάλασσας.

B3

Άλκηστις Μερίσογλου , Σταυρούλα Μαρκουλάκου , Ηλέκτρα Μαρκουλάκου , Χρύσα Παπαθανασίου, Μπέρτσος Άγγελος, Ορφανίδης Σπύρος

ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΛΩΣΗ

Ένα πουλάκι ξέβγαινε πω μέσα από την Πόλη

Ένα πουλάκι ξέβγαινε πω μέσα από την Πόλη,
Χρυσά ήταν τα φτερούδια του, χρυσά και κεντημένα
Κι ήταν καμένα από φωτιά και μαυροκαπνισμένα
Πες μας πες μας πουλάκι μου, κάνα καλό χαμπάρι
Τι να σας πω μαύρα παιδιά, τι να σας μολογήσω
Πήραν την Πόλιν η Τουρκιά, πήραν και το Φανάρι
Πήραν και την Αγιά Σοφιά

Της Αγια-Σοφιάς

Σημαίνει ο Θιός, σημαίνει η γης, σημαίνουν τα επουράνια,
σημαίνει κι η Αγια Σοφιά, το μέγα μοναστήρι,
με τετρακόσια σήμαντρα κι εξηνταδυό καμπάνες,
κάθε καμπάνα και παπάς, κάθε παπάς και διάκος.
Ψάλλει ζερβά ο βασιλιάς, δεξιά ο πατριάρχης,
κι απ' την πολλήν την ψαλμουδιά εσειόντανε οι κολόνες.
Να μούνε στο χερουβικό και να 'βγει ο βασιλέας,
φωνή τους ήρθε εξ ουρανού κι απ' αρχαγγέλου στόμα:
"Πάψετε το χερουβικό κι ας χαμηλώσουν τ' άγια,
παπάδες πάρτε τα ιερά και σεις κεριά σβηστείτε,
γιατί είναι θέλημα Θεού η Πόλη να τουρκέψει.
Μόν' στείλτε λόγο στη Φραγκιά, να 'ρτουνε τρία καράβια
το 'να να πάρει το σταυρό και τ' άλλο το βαγγέλιο,
το τρίτο το καλύτερο, την άγια τράπεζά μας,
μη μας την πάρουν τα σκυλιά και μας τη μαγαρίσουν".
Η Δέσποινα ταραχτήκε και δάκρυσαν οι εικόνες.
"Σώπασε κυρά Δέσποινα, και μη πολυδακρύζεις,
πάλι με χρόνους, με καιρούς, πάλι δικά μας είναι».

Δημοτικό τραγούδι

Τρεις καλογέροι κρητικοί και τρεις απ' τ' Άγιον Όρος
Καράβιν αρματώνουνε και καλοσυγυρίζουν
Στην πρύμνη βάζουν το σταυρό, στη μεσ' τον Πατριάρχη
Και ψάλλαν το χερουβικό και τ' άξιον εστίν ως
Φωνή ηκούσθη εξ ουρανού, εκ στόματος αγγέλου
Ας πάψει το χερουβικό και τ' άξιον εστίν ως
Πήραν οι Τούρκοι τη Σοφία, το Μέγα Μοναστήρι
Πώ 'χει τριακόσια σήμαντρα κι εξήντα δυο καμπάνες.

Το ανακάλημα της Κων/πολης

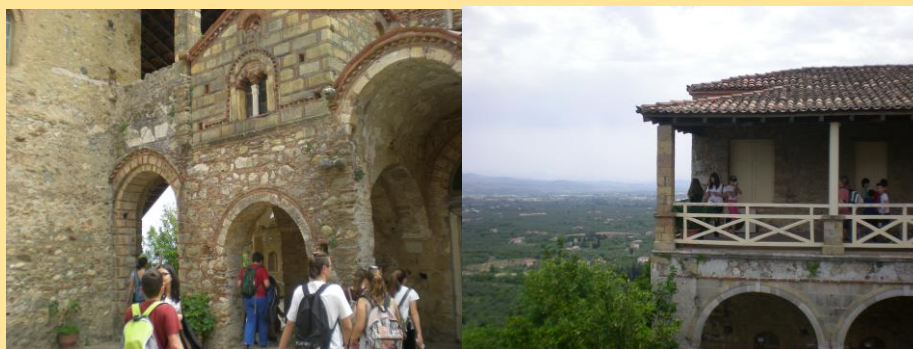
Θρήνος, κλαυμός και οδυρμός και στεναγμός και λύπη,
θλίψις απαραμύθητος έπεσεν τοις Ρωμαίοις.
Εχάσασιν το σπίτιν τους, την Πόλην την αγία,
το θάρρος και το καύχημα και την απαντοχήν τους.
Τις το 'πεν; Τις το μήνυσε; Πότε 'λθεν το μαντάτο;
Καράβιν εκατέβαινε στα μέρη της Τενέδου
και κάτεργον το υπάντησε, στέκει και αναρωτά το:
«Καράβιν, πόθεν έρκεσαι και πόθεν κατεβαίνεις;
«Έρκομαι ακ τ' ανάθεμα κ' εκ το βαρύν το σκότος,
ακ την αστραποχάλαζην, ακ την ανεμοζάλην·
απέ την Πόλην ερχομαι την αστραποκαμένην.
Εγώ γομάριν δε βαστώ, αμμέ μαντάτα φέρνω
κακά δια τους χριστιανούς, πικρά και δολωμένα.
Οι Τούρκοι ότε ήρθασιν, επήρασιν την Πόλην,
απόλεσαν τους χριστιανούς εκεί και πανταχόθεν.

B3

Νομικός Νικήτας
Μορφιαδάκης Μάνος
Παγώνης Άκης
Χατζηπαντελής Γιάννης
Ζαβιτσάνος Δημοσθένης
Μούλε Αριστοτέλης

Βιβλιογραφία

- <http://1lyk-arsak.att.sch.gr/wp-content/uploads/2013/06/Κωνσταντίνος-Μπριάνης-Γεωργιος-Γεμιστος.pdf>
- https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9C%CE%BF%CE%BD%CE%AE_%CE%A0%CE%B1%CE%BD%CE%B1%CE%B3%CE%AF%CE%B1%CF%82_%CE%A0%CE%B5%CF%81%CE%B9%CE%B2%CE%BB%CE%AD%CF%80%CF%84%CE%BF%CF%85
- https://images.search.yahoo.com/yhs/search;_ylt=A0geKVcm7qNaDhAAF_kPxQt.?p=%CE%91%CE%93%CE%99%CE%91+%CE%A3%CE%9F%CE%A6%CE%99%CE%91+%CE%9C%CE%A5%CE%A3%CE%A4%CE%A1%CE%91%CF%82&fr=yhs-Lkry-newtab&fr2=piv-web&hspart=Lkry&hsimp=yhs-newtab&type=YHS_SI_52499#id=0&iurl=https%3A%2F%2Fupload.wikimedia.org%2Fwikipedia%2Fcommons%2F8%2F88%2FGR-mystras-agia-sofia.jpg&action=click
- <http://slideplayer.gr/slide/2003244/>
- https://images.search.yahoo.com/yhs/search;_ylt=AwrJ3Uoc6aNaXzMAzEEPxQt.?p=%CE%9C%CE%A5%CE%A3%CE%A4%CE%A1%CE%91%CE%A3+%CE%95%CE%9A%CE%9A%CE%9B%CE%97%CE%A3%CE%99%CE%91+%CE%A0%CE%91%CE%9D%CE%A4%CE%91%CE%9D%CE%91%CE%A3%CE%91&fr=yhs-Lkry-newtab&fr2=piv-web&hspart=Lkry&hsimp=yhs-newtab&type=YHS_SI_52499#id=5&iurl=http%3A%2F%2Fwww.gythionhotel.gr%2Fimages%2Fstories%2Fstightseeing%2Fmistras%2Fmistras3.jpg&action=click
- [Σαν σήμερα έπεσε η Πόλη: Οι θρύλοι και η πραγματικότητα για την Αλωση της Κωνσταντινούπολης | iefimerida.gr](#)
- https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9A%CF%89%CE%BD%CF%83%CF%84%CE%B1%CE%BD%CF%84%CE%AF%CE%BD%CE%BF%CF%82_%CE%99%CE%91%27_%CE%A0%CE%B1%CE%BB%CE%B1%CE%B9%CE%BF%CE%BB%CF%8C%CE%B3%CE%BF%CF%82
- http://3lyk-galats.att.sch.gr/comenius/comenius_2009/byzantine-legends.pdf
- <https://el.wikipedia.org/wiki>
- <http://ebooks.edu.gr>
- **Μορφές και θέματα της αρχαίας ελληνικής μυθολογίας, Δ. Μήττα, www.greek-language.gr.**

- <http://odysseus.culture.gr>
- <http://www.kastra.eu>
- <https://www.wikipedia.org/>
- **ΜΥΣΤΡΑΣ Η ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΗ ΠΟΛΕΙΤΕΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΚΑΣΤΡΟ** : του Μανόλη Χατζιδάκι
- <https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A3%CF%80%CE%AC%CF%81%CF%84%CE%B7>
- https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%91%CF%81%CF%87%CE%B1%CE%AF%CE%B1_%CE%A3%CF%80%CE%AC%CF%81%CF%84%CE%B7
<https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9C%CF%85%CF%83%CF%84%CF%81%CE%AC%CF%82>
<https://el.wikipedia.org/wiki>
- <http://www.hellenicaworld.com/Greece/Mythology/gr/OraiaEleni.html>
- http://www.greek-language.gr/digitalResources/ancient_greek/mythology/lexicon/atreides/page_013.html
- <http://www.mixanitouxronou.gr/i-kafti-zoi-tis-oreas-elenis-tou-menelaou-12-chronon-tin-eklepse-o-xadeflos-tis-ke-stin-triakane-pente-pedia/>

ΣΠΑΡΤΗ

ΜΥΣΤΡΑΣ

ΚΩΝ/ΠΟΛΗ